

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 5.

ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.5.13>

УДК 342.7:316.346.2-053.6:35.077.3

В. П. Задорожний,

д. держ. упр., доцент, професор кафедри публічного управління,

адміністрування та права,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1257-7192>

А. І. Мирошніченко,

к. держ. упр., доцент, доцент кафедри публічного управління,

адміністрування та права,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5984-4731>

**ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ МОЛОДІ В
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА
ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ**

V. Zadorozhnyi,

*Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor,
Professor of the Department of Public Management, Administration and Law
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»*

A. Myroshnychenko,

*PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Public Administration and Law,
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»*

**GENDER ASPECTS OF LEGAL SECURITY OF YOUTH IN TERRITORIAL
COMMUNITIES IN CONDITIONS OF WAR AND
POST-WAR RECONSTRUCTION**

Авторами у статті досліджуються гендерні аспекти правової безпеки молоді в територіальних громадах в умовах повномасштабної війни та повоєнного відновлення. Показано амбівалентний вплив воєнного конфлікту на трансформацію гендерних ролей: посилення агентності молодих жінок у сферах оборони, волонтерства та місцевого самоврядування одночасно з поглибленням традиційних нерівностей і подвійним навантаженням на жінок. Виявлено ключові бар'єри у доступі молодих жінок і чоловіків до правового захисту, соціально-економічних ресурсів та механізмів прийняття рішень на місцевому рівні. Проаналізовано нормативно-правову базу та інституційну спроможність органів місцевого самоврядування щодо реалізації гендерно-чутливої молодіжної політики. Автори обґрунтували необхідність системного впровадження гендерного аналізу та гендерно-відповідального бюджетування як фундаментальних інструментів забезпечення правової безпеки молоді. Запропоновані науково-практичні рекомендації спрямовані на підвищення

ефективності публічного управління в умовах кризи та інклюзивного повоєнного відновлення територіальних громад.

The article examines the gender aspects of legal security of youth in territorial communities of Ukraine under the conditions of full-scale war and post-war reconstruction. It reveals the ambivalent impact of the armed conflict on the transformation of gender roles and security perceptions among young people. On the one hand, the war has strengthened the agency of young women in defense, volunteering, local self-government, and community recovery processes. On the other hand, it has intensified gender inequalities through the preservation of traditional masculine expectations toward men and the increasing double burden on women, particularly internally displaced persons. The study identifies key barriers faced by young women and men in accessing legal protection, socio-economic resources, and decision-making mechanisms at the local level, including gender-based violence, limited access to justice, economic marginalization, and low representation in local governance. The analysis of the normative-legal framework and institutional capacity of local self-government bodies shows that, despite the existence of progressive legislation (Law on Equal Rights and Opportunities, National Action Plan on UNSCR 1325, and State Gender Equality Strategy), its practical implementation remains insufficient due to lack of resources, qualified personnel, and systematic gender mainstreaming. The authors substantiate the need to implement gender analysis and gender-responsive budgeting as fundamental tools for ensuring legal security of youth. A set of scientific and practical recommendations is proposed, including mandatory gender profiling of communities, integration of gender markers into local budgets, creation of permanent working groups, and systematic training of local officials. Implementation of these measures will contribute to the transition from declarative to effective gender-sensitive youth policy and ensure inclusive post-war recovery of territorial communities. Prospects for further research include empirical assessment of

gender budgeting effectiveness and development of a gender-sensitive index of youth legal security.

Ключові слова: *гендер, правова безпека молоді, територіальна організація влади, молодіжна політика, територіальні громади, війна, повоєнне відновлення*

Keywords: *gender, legal security for young people, local government, youth policy, local communities, war, post-war reconstruction*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах повномасштабної збройної агресії проти України проблема забезпечення правової безпеки молоді набуває особливої гостроти, оскільки війна радикально трансформує соціально-економічні та правові умови життя молодого покоління, посилюючи гендерні диспропорції у доступі до правосуддя, захисту від насильства та участі в процесах відновлення. Правова безпека молоді, що розуміється як комплексний стан захищеності прав, свобод і законних інтересів молодих людей від зовнішніх та внутрішніх загроз, включає не лише формальне закріплення правових норм, але й реальні механізми їх реалізації на місцевому рівні, особливо в територіальних громадах, де зосереджено значну частину повсякденного життя молоді.

Війна суттєво загострила гендерні аспекти цих ризиків. Жінки та дівчата, які становлять переважну більшість внутрішньо переміщених осіб і біженців, стикаються з підвищеними загрозами гендерно-зумовленого насильства, торгівлі людьми, сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, та обмеженого доступу до правової допомоги в умовах перевантаження судової системи та правоохоронних органів. Водночас юнаки зазнають ризиків, пов'язаних із мобілізацією, психосоціальними наслідками участі в бойових діях та труднощами реінтеграції. Дослідження UN Women та інших міжнародних

організацій фіксують зростання гендерно-зумовленого насильства на 36 % порівняно з довоєнним періодом, а також значне погіршення економічного становища жінок, що безпосередньо впливає на їхню правову захищеність.

На рівні територіальних громад ці проблеми проявляються особливо виразно через нерівномірність ресурсів, відмінності між прифронтовими, прикордонними та тилловими громадами, а також недостатню інтеграцію гендерного підходу в місцеві стратегії розвитку та програми безпеки. Децентралізація влади надала громадам додаткові повноваження, проте водночас виявила прогалини в інституційній спроможності реагувати на гендерно-специфічні загрози правовій безпеці молоді в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні науковці, такі як А. Круглашов, Н. Сабадаш, С. Комаринець та Л. Жужа, активно досліджують трансформацію молодіжної політики в територіальних громадах, наголошуючи на необхідності пошуку нових форм співпраці з молоддю в умовах воєнного стану [5]. Питання гендерних імперативів публічного управління та їхнього безпосереднього зв'язку із забезпеченням безпеки особистості ґрунтовно розглянуто у працях Б. Цимбала, А. Бахмач та С. Домбровської [1]. Зокрема, у дослідженнях Н. Карпеко, Т. Марценюк та В. Перевізника обговорюються механізми реалізації принципу гендерної рівності в соціальній політиці через призму міжнародного досвіду, що є критично важливим для сталого людського розвитку та узгодження інтересів різних соціально-вікових груп [4]. Зарубіжні теоретичні підходи, розроблені такими вченими, як С. Уолбі, У. Бек та К. Шмітт, слугують фундаментом для класифікації гендерних аспектів та аналізу суспільних ризиків у кризових політичних станах [7].

Сучасний науковий дискурс суттєво збагачується результатами масштабних прикладних розвідок ООН Жінки та ПРООН в Україні, які фокусуються на викликах безпеки молоді, міграційних процесах та психоемоційному стані ветеранів і ветеранок у громадах [2]. Дослідники акцентують увагу на тому, що в умовах війни правова безпека молоді перестає бути лише питанням захисту прав,

перетворюючись на стратегічний інструмент соціальної згуртованості. Більшість авторів розглядає гендерно-орієнтоване врядування як універсальну систему підтримки життєдіяльності, де використання гендерного аналізу та бюджетування дозволяє ефективніше реагувати на виклики внутрішньої міграції та посилювати агентність молоді як рушійної сили повоєнного відновлення. Водночас специфіка реалізації цих механізмів на рівні місцевого самоврядування потребує глибшого аналізу з урахуванням нових безпекових викликів та необхідності подолання стереотипних бар'єрів у прийнятті управлінських рішень.

Формулювання цілей статті. Метою статті є комплексне теоретико-прикладне дослідження гендерних вимірів правової безпеки молоді в територіальних громадах в умовах воєнного стану, а також обґрунтування стратегічних пріоритетів публічного управління щодо забезпечення правової стійкості та інклюзивного залучення молодих осіб до процесів повоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Повномасштабна війна РФ проти України суттєво трансформувала соціальні процеси в суспільстві, зокрема вплинула на гендерні ролі та сприйняття безпеки серед молоді. В умовах воєнного стану та постійного процесу відновлення територіальні громади стали ключовим рівнем реалізації політики безпеки, де гендерні аспекти правової захищеності молоді проявляються найбільш гостро [11].

Воєнний конфлікт радикально вплинув на трансформацію гендерних ролей серед української молоді. Традиційна модель, у якій чоловіки виступають переважно захисниками, а жінки – тими, кого захищають, зазнала суттєвих змін. З одного боку, війна каталізувала зростання агентності жінок: їхня участь у Збройних Силах України, волонтерській діяльності та локальному самоврядуванні значно зростає. Дослідження О. Стрельник демонструють, що війна розширила спектр соціально прийнятних жіночих ролей, включаючи

військову службу та лідерство в процесах відновлення громад [12]. Водночас зберігається подвійне навантаження на жінок, які поєднують професійну діяльність з посиленою репродуктивною та турботливою працею, особливо серед внутрішньо переміщених осіб.

З іншого боку, молоді чоловіки стикаються з посиленням традиційних маскулінових очікувань, пов'язаних із обов'язком мобілізації та захисту держави. Це створює значне психосоціальне навантаження та впливає на їхню правову та особисту безпеку. Наукові праці Д. Тініна та Г. Мухіної підкреслюють, що гендерні стереотипи в секторі безпеки та оборони, хоча й трансформуються, продовжують суттєво впливати на розподіл ролей і сприйняття ризиків у територіальних громадах [12]. За даними українських соціологічних досліджень, війна одночасно сприяє прогресивним зрушенням і частковому відтворенню патріархальних норм [8].

Зміни у безпековому сприйнятті молоді носять чітко диференційований характер. Дівчата та молоді жінки демонструють вищий рівень занепокоєння щодо фізичної безпеки, ризиків гендерно-зумовленого насильства, торгівлі людьми та обмеженого доступу до правової допомоги в умовах переміщення. Хлопці та молоді чоловіки частіше акцентують увагу на загрозах, пов'язаних із мобілізацією, економічними втратами та психологічними наслідками бойових дій. Результати досліджень UNDP в Україні та національних опитувань підтверджують зростання загальної стійкості молоді, проте фіксують суттєві гендерні розбіжності в оцінці особистої та громадської безпеки, особливо в прифронтових і сільських територіальних громадах [3].

Аналіз поточного стану нормативно-правового забезпечення та інституційної спроможності органів місцевого самоврядування щодо реалізації гендерно-чутливої молодіжної політики в умовах кризи свідчить про наявність відносно розвиненої законодавчої бази, яка, проте, потребує суттєвого посилення механізмів реалізації на місцевому рівні. Основу нормативно-правового

регулювання становить Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», який закріплює принципи гендерної рівності та визначає повноваження органів місцевого самоврядування у цій сфері [9]. Також важливим документом є Національний план дій з виконання резолюції РБ ООН «Жінки, мир, безпека» (оновлений на період до 2030 року), що безпосередньо передбачає локалізацію заходів на рівні територіальних громад, а також Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року [10].

В свою чергу створюєть додаткове підґрунтя такими нормативно-правовими документами як: Закон України «Про основні засади молодіжної політики», Закон «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» та методичні рекомендації щодо інтеграції гендерного підходу в місцеві стратегії розвитку. В умовах воєнного стану значну роль відіграють нормативні акти, спрямовані на протидію гендерно-зумовленому насильству, зокрема сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом. Водночас науковці зазначають, що чинне законодавство переважно має декларативний характер і недостатньо враховує специфіку кризових умов, таких як обмежені ресурси громад, перевантаження адміністративних структур та нерівномірність впливу війни на різні території.

Інституційна спроможність органів місцевого самоврядування щодо реалізації гендерно-чутливої молодіжної політики залишається неоднорідною. Децентралізація надала громадам додаткові повноваження у сферах соціального захисту, освіти, культури та місцевого розвитку, що теоретично створює можливості для інтеграції гендерних підходів у програми підтримки молоді. У багатьох громадах запроваджено посади координаторів (уповноважених) з гендерних питань, створено відповідні робочі групи та ухвалено місцеві плани дій [3]. Однак більшість територіальних громад, особливо прифронтових і сільських, стикаються з дефіцитом кваліфікованих кадрів, недостатнім фінансуванням та низьким рівнем гендерної компетентності посадових осіб.

Емпіричні дані свідчать, що лише незначна частина громад системно застосовує гендерне бюджетування та проводить гендерний аналіз місцевих програм молодіжної політики. Інституційна слабкість посилюється в умовах війни через переорієнтацію ресурсів на базові потреби безпеки, а також через обмежену міжвідомчу координацію між ОМС, органами виконавчої влади та громадськими організаціями [6]. Разом з тим, окремі успішні практики (наприклад, у громадах, які розробили локальні плани дій) демонструють потенціал посилення ролі місцевого самоврядування за умови методичної підтримки та міжнародної допомоги.

Ідентифікація ключових бар'єрів у доступі молодих жінок і чоловіків до правового захисту, соціально-економічних ресурсів та механізмів прийняття рішень на локальному рівні виявила системні перешкоди, які суттєво відрізняються залежно від статі, типу територіальної громади та впливу воєнних дій. Ці бар'єри мають як об'єктивний (інституційний та ресурсний), так і суб'єктивний (соціокультурний) характер, що посилюється в умовах кризи.

Одним із найсуттєвіших бар'єрів є обмежений доступ до правового захисту. Молоді жінки частіше стикаються з ризиками гендерно-зумовленого насильства, сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, та торгівлі людьми, особливо серед внутрішньо переміщених осіб. Водночас доступ до правової допомоги ускладнюється через перевантаження центрів безоплатної правової допомоги, недостатню кількість спеціалізованих фахівців у громадах та низьку обізнаність щодо власних прав. Молоді чоловіки стикаються з бар'єрами, пов'язаними з мобілізацією та правовим статусом ветеранів, зокрема труднощами в оформленні пільг і соціальних гарантій на місцевому рівні. Загальною проблемою залишається низька довіра до правоохоронних органів та судової системи в умовах воєнного стану [12].

У сфері доступу до соціально-економічних ресурсів бар'єри проявляються через гендерний розрив у зайнятості та економічних можливостях. Молоді жінки

частіше опиняються поза освітою, зайнятістю та професійним навчанням, що зумовлено поєднанням доглядових обов'язків, обмеженою доступністю дитячих садків у громадах та гендерними стереотипами роботодавців. Молоді чоловіки стикаються з ризиками економічної маргіналізації через поранення, психотравми та перерви в освіті. У сільських і прифронтових громадах ці проблеми посилюються через руйнування інфраструктури, обмежені можливості перекваліфікації та недостатнє фінансування місцевих програм підтримки молоді.

Щодо участі в механізмах прийняття рішень на локальному рівні, ключовими бар'єрами є низька представленість молоді обох статей у молодіжних радах, координаційних радах та виконавчих органах територіальних громад. Для молодих жінок це зумовлено стереотипами про «чоловічі» сфери управління, подвійним навантаженням та відсутністю менторських програм. Для молодих чоловіків – пріоритетом військової служби та економічного виживання. Більшість громад не проводять системного гендерного аналізу місцевих політик, а молодіжні ініціативи часто мають формальний характер і не впливають на реальні рішення [8].

Гендерний аналіз і гендерне бюджетування мають стати обов'язковими елементами місцевого управління для забезпечення рівного доступу молоді до правового захисту та ресурсів.

Рекомендується запровадити в усіх територіальних громадах обов'язковий гендерний аналіз під час розроблення стратегій розвитку, молодіжних програм та місцевих планів дій з виконання Резолюції. Такий аналіз повинен включати створення гендерного профілю громади щодо молоді, оцінку доступу до правової допомоги, рівня гендерно-зумовленого насильства та участі в прийнятті рішень. Отримані дані необхідно інтегрувати у всі секторальні політики відновлення.

Важливим є системне впровадження гендерно-відповідального бюджетування на місцевому рівні через запровадження гендерних маркерів у

бюджетних програмах, виділення не менше 15 % коштів місцевих молодіжних програм з урахуванням гендерної чутливості та проведення гендерної експертизи бюджетів. Для цього варто створити в громадах постійно діючі робочі групи з гендерних питань та правової безпеки молоді за участю представників молодих жінок і чоловіків.

Необхідно також забезпечити системне підвищення кваліфікації посадових осіб органів місцевого самоврядування у сфері гендерного аналізу та бюджетування, а також інтегрувати ці інструменти в процеси повоєнного відновлення інфраструктури та послуг. Ефективність рекомендацій залежить від нормативного закріплення цих вимог, методичної підтримки міністерств та міжнародної технічної допомоги, а також запровадження чітких індикаторів моніторингу.

Впровадження зазначених інструментів дозволить перейти від декларативної до реальної гендерно-чутливої політики, суттєво зміцнити правову безпеку молоді та забезпечити інклюзивне повоєнне відновлення територіальних громад.

Висновок та перспективи подальших досліджень. Отримані результати свідчать про суперечливий характер впливу повномасштабної війни на гендерні відносини серед молоді. З одного боку, війна стала каталізатором прогресивних трансформацій, суттєво посиливши агентність молодих жінок у сферах безпеки, волонтерства та місцевого самоврядування, що відповідає принципам резолюції РБ ООН «Жінки, мир, безпека» та Національному плану дій. З іншого боку, війна генерує нові ризики посилення гендерних нерівностей через збереження традиційних маскулінових очікувань щодо чоловіків і подвійне навантаження на жінок.

Проведений аналіз засвідчив, що нормативно-правова база забезпечення гендерно-чутливої молодіжної політики є досить розвиненою, проте інституційна спроможність органів місцевого самоврядування залишається

недостатньою, особливо в прифронтових і сільських територіальних громадах. Виявлені ключові бар'єри у доступі молоді до правового захисту, соціально-економічних ресурсів та механізмів прийняття рішень мають переважно структурний характер і суттєво відрізняються залежно від статі та типу громади.

Для подолання цих викликів обґрунтовано необхідність системного впровадження інструментів гендерного аналізу та гендерно-відповідального бюджетування як фундаментальних механізмів забезпечення правової безпеки молоді. Запровадження обов'язкового гендерного профілювання громад, гендерних маркерів у бюджетах та постійно діючих робочих груп з гендерних питань дозволить перейти від декларативної до реальної політики, сприяючи інклюзивному повоєнному відновленню.

Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є емпірична оцінка ефективності впровадження гендерного бюджетування в територіальних громадах різних типів, порівняльний аналіз гендерних аспектів правової безпеки молоді в регіонах з різним рівнем впливу війни, а також розробка індексу правової безпеки молоді з урахуванням гендерного виміру. Також актуальним залишається вивчення впливу цифрових технологій та штучного інтелекту на забезпечення гендерно-чутливих правових послуг для молоді в поствоєнний період.

Література

1. Бахмач А. І. Гендерні аспекти та перспективи в умовах конфлікту: аналіз впливу воєнно-політичних подій на гендерні ролі в сучасній Україні. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2024. № 1. С. 48–56. <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.1.7>
2. Вплив війни на молодь в Україні : загальнонаціональне дослідження : аналітичний звіт за 2025 рік. Соціологічна група «Рейтинг» ; ПР ООН в Україні ; Мін-во молоді та спорту України. Київ, 2025. 106 с.

3. Гендерно чутливе відновлення і розвиток на місцевому рівні: 20 рекомендацій. Центр Cedos, Фонд ім. Г. Бьоля. Київ, 2024. 58 с. <https://cedos.org.ua/researches/genderno-chutlyve-vidnovlennya-i-rozvytok-na-miscevomu-rivni-20-rekomendaczij/>
4. Карпеко Н. М. Гендерні аспекти формування соціальної політики в Україні на прикладі країн Північної Європи. Навчально-науково-виробничий центр НУЦЗУ. 2023. № 2. С. 145–153. <https://doi.org/10.52363/2414-5866-2023-2-16>
5. Круглашов А. М., Сабадаш Н. В. Молодіжна політика в територіальних громадах в умовах російсько-української війни. Економіка та управління національним господарством. 2024. № 2 (166). С. 13–21. <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2024-2-1>
6. Людина, суспільство, держава: гендерний вимір : колективна монографія / за заг. ред. І. М. Сопілко. Київ : НАУ ; ГО «Ла Страда-Україна», 2025. 324 с. <https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2025/02/monography.pdf>
7. Мухіна Г. В., Гельбак А. М. Гендерні стереотипи в секторі безпеки і оборони України: проблеми та перспективи подолання // Правовий часопис Донбасу. 2025. № 3 (92). С. 86–91. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-92-86-91>
8. Мухіна, Г. В., Гельбак, А. М. Гендерні стереотипи в секторі безпеки і оборони України: проблеми та перспективи подолання. Правовий часопис Донбасу, 2025. (3), 86–91. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-92-86-91>
9. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
10. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2030 року»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.02.2026 № 214-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2026-%D1%80#Text>

11. Стрельник О. Гендерна (не)рівність в умовах війни: виклики та можливості. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. URL: https://isnasu.org.ua/analytics/004_Strelnyk_-_Genderna_nerivnist_v_umovah_viyny.php

12. Тінін Д. Г. Гендерна рівність у воєнний час: як війна змінює роль жінок у суспільстві. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Вип. 80. ч. 2. С. 69–74 <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.2.69>

References

1. Bakhmach, A. I. (2024). “Gender aspects and perspectives in times of conflict: an analysis of the impact of military and political events on gender roles in contemporary Ukraine”, *Perspektyvy. Sotsialno-politychnyi zhurnal*, vol. 1. pp. 48–56 <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.1.7>.

2. Sotsiolohichna hrupa «Reitynh» ; PROON v Ukraini ; Min-vo molodi ta sportu Ukrainy (2025), *Vplyv viiny na molod v Ukraini: zahalnonatsionalne doslidzhennia* [Impact of the war on youth in Ukraine: national study], analitychnyi zvit, Kyiv, Ukraine.

3. Tsentр Cedос, Fond im. Н. Biollia (2024), *Henderno chutlyve vidnovlennia i rozvytok na mistsevomu rivni: 20 rekomendatsii* [Gender-sensitive recovery and development at the local level: 20 recommendations], Kyiv, Ukraine, available at: <https://cedos.org.ua/researches/genderno-chutlyve-vidnovlennya-i-rozvytok-na-miscevomu-rivni-20-rekomendacij/> (Accessed 10 May 2026).

4. Karpeko, N. M. (2023), “Gender aspects of social policy formation in Ukraine on the example of Northern European countries”, *Navchalno-naukovo-vyrobnychiy tsentr NUTsZU*, vol. 2, pp. 145–153. <https://doi.org/10.52363/2414-5866-2023-2-16>

5. Kruhlashov, A. M. and Sabadash, N. V. (2024), “Youth policy in territorial communities under the conditions of the Russian-Ukrainian war”, *Ekonomika ta*

upravlinnia natsionalnym hospodarstvom, vol. 2 (166), pp. 13–21.
<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2024-2-1>

6. Sopilko, I. M. (2025), *Liudyna, suspilstvo, derzhava: hendernyi vymir* [Human, society, state: gender dimension], kolektyvna monohrafiia, NAU ; HO «La Strada-Ukraina», Kyiv, Ukraine, available at: <https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2025/02/monography.pdf> (Accessed 10 May 2026).

7. Mukhina, H. V. and Helbak, A. M. (2025), “Gender stereotypes in the security and defense sector of Ukraine: problems and prospects for overcoming”, *Pravovyi chasopys Donbasu*, vol. 3 (92), pp. 86–91. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-92-86-91>

8. Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine “On ensuring equal rights and opportunities for women and men”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (Accessed 10 May 2026)

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2026), Resolution “On approval of the National Action Plan for the implementation of UN Security Council Resolution 1325 “Women, Peace, Security” for the period up to 2030”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2026-%D1%80#Text> (Accessed 10 May 2026)

10. Strelnyk, O. (2024), “Gender (in)equality in wartime: challenges and opportunities for Ukrainian society”, *Instytut sotsialnoi ta politychnoi psykholohii NAPN Ukrainy*, available at: https://isnasu.org.ua/analytics/004_Strelnyk_-_Genderna_nerivnist_v_umovah_viny.php (Accessed 10 May 2026).

11. Tinin, D. H. (2023), “Gender Equality in Wartime: How War Changed the Role of Women in Society”, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, vol. 80, no. 2, pp. 69–74. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.2.69>

Отримано редакцією журналу / Received: 12.05.26

Прорецензовано / Revised: 19.05.26

Дата публікації / Published: 26.05.26